

अण्वस्त्रप्रसारबंदी व नवीन जागतिक रचना

- नवीन जागतिक व्यवस्था / रचना
- निःशस्त्रीकरण
- सॉफ्टपॉवर

नवीन जागतिक व्यवस्था / रचना:-

नवीन जागतिक व्यवस्थेचे स्वरूप

- 1) पहिल्या महायुद्धापूर्वीच्या जागतिक रचना
- 2) दोन महायुद्धांच्या काळातील जागतिक रचना
- 3) दुसऱ्या महायुद्धानंतरची रचना
- 4) रशियाच्या विघटनानंतरची जागतिक रचना
 - I) सोव्हिएत रशियाचे विघटन
 - II) साम्यवादाचा केंद्रबिंदू समाप्त
 - III) शीतयुद्धाची समाप्ती
 - IV) अमेरिकेची मक्तेदारी
 - V) विविध घडामोडी

नवीन जागतिक व्यवस्थेची वैशिष्ट्ये :-

- 1) जुन्या विचारसरणीची समाप्ती
- 2) अमेरिका - एकमेव महासत्ता
- 3) साम्यवादाची समाप्ती
- 4) जर्मनीचे एकीकरण
- 5) अलिप्ततावादी चळवळीची प्रासंगिकता
- 6) संयुक्त राष्ट्रसंघाचे बदलते स्वरूप
- 7) लष्करी करारांचे बदलते स्वरूप
- 8) मुक्त अर्थव्यवस्था
- 9) युरोपचे एकीकरण
- 10) नवसाम्राज्यवाद
- 11) नव्या आंतरराष्ट्रीय संघटना

जागतिकिकरण

लष्करी करारांचे बदलते स्वरूप

मुक्त अर्थव्यवस्था

नवसाम्राज्यवाद

दहशतवाद

C. T. B. T. – Comprehensive Test Ban Treaty (सर्वसमावेशक चाचणी प्रतिबंध करार)

सप्टेंबर १९६६- जिनिव्हा

भारताचा आक्षेप :-

- भेदभाव करणारा करार
- अमेरिकाधार्जिणी करार
- जुन्या अण्वस्त्रशक्तीचा विचार नाही
- कालबाह्य कार्यक्रमांचा अभाव
- अणुशक्तीच्या शांततापूर्ण उपयोगावर बंधने

महाशक्तींची भूमिका व भारताची भूमिका

सुरक्षिततेबाबत चिंता

शस्त्रस्पर्धा:-

निःशस्त्रीकरण :-

- 1) निःशस्त्रीकरण सक्तीचे व ऐच्छिक असते.
- 2) गुणात्मक व अंशात्मक
- 3) सर्वसामान्य व विशिष्ट
- 4) प्रत्येक काळात वेगळे स्वरूप
- 5) निःशस्त्रीकरण आणि शस्त्रस्पर्धा यात फरक आहे
- 6) ठराविक स्वरूप
- 7) कालमानानुसार बदल
- 8) गुंतागुंतीची प्रक्रिया

निःशस्त्रीकरणाची गरज:-

शांततेच्या स्थापनेसाठी

अंतरराष्ट्रीय तणाव कमी करण्यासाठी

आर्थिक विकास

जागतिक विकास

नैतिकतेच्या विरुद्ध

अणुशक्तीचे भय

लष्करी दृष्टिकोनातून समर्थन

राष्ट्रीय हितसंवर्धन

परस्पर सहकार्य वृद्धी

आक्रमक वृत्तीला आळा

Un आणि निःशस्त्रीकरण :-

परमाणू ऊर्जा आयोग-१९४६

निःशस्त्रीकरण आयोग-१९५२

शांततेसाठी अनु योजना

जिनेव्हा संमेलन -१९५५

१९६० ते १९६२ - १८ संमेलने

आंशिक अण्वस्त्र परीक्षण बंदी करार -१९६३

परमाणू अस्त्र निर्माण व प्रसार प्रतिबंधक करार

बाह्य अवकाश करार

SALT -1, SALT-2 १९७५

शस्त्र नियंत्रण करार -१९९१

START - १९९१

अण्वस्त्र प्रतिबंध करार